

**Uitbreiding bedrijventerrein
Galoo NV - Ropswalle
Menen**

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek

Verslag van de Resultaten

Bureauonderzoek – 2018F281

Landschappelijk bodemonderzoek – 2018I27

Eke
2018

Uitbreiding bedrijventerrein
Galloo NV - Ropswalle
(Menen)

Colofon

Titel:

Uitbreiding bedrijventerrein
Galloo NV - Ropswalle
- Menen

**Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Verslag van de Resultaten**

Bureauonderzoek – 2018F281

Landschappelijk bodemonderzoek – 2018I27

Status: Definitief

Datum: 5 november 2018

Auteur: N. Vanholme

Kaartvervaardiging: N. Vanholme

Terreinwerk: P. Pincé & B. Vermeulen

Raaproject: MERO 01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Begoniastraat 13, 9810 Eke

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2018

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Door middel van het geleverde vooronderzoek zonder ingreep in de bodem (namelijk een bureaustudie en een landschappelijk booronderzoek) was het niet mogelijk om een gefundeerde uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er kan immers niet met zekerheid worden bepaald dat op de hieronder aangegeven niveaus archeologische sporen zullen worden aangetroffen. Daarom dringt verder onderzoek zich op in de vorm van verkennend archeologisch booronderzoek, eventueel gevolgd door een waarderend booronderzoek, en proefsleuvenonderzoek. Deze onderzoeksmethodes dienen evenwel te gebeuren volgens het **uitgestelde traject** omwille van **economische redenen**. Op dit moment staan er immers nog gewassen op het terrein.

1.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Omwille van de complexiteit van en het verschil in de bodemopbouw van het plangebied hangt de aan- of afwezigheid van archeologische sporen/artefacten af van zone tot zone en van periode tot periode.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mogelijke aanwezigheid van archeologie waarbij in het rood wordt aangegeven welke zones en bijhorende mogelijke sites worden bedreigd door de voorziene werken (roze ingekleurd):

Archeologische periodes	Noordelijke zone	Centrale zone	Zuidelijke zone	bufferbekken
Jager-verzamelaars	Afwezig	Hoge verwachting Onder colluvium	Hoge verwachting Onder colluvium	Afwezig
Neolithicum - volle middeleeuwen	Hoge verwachting Onder ploeglaag	Hoge verwachting Onder ploeglaag In colluvium Onder colluvium	Matig hoge verwachting Onder ploeglaag In colluvium Onder colluvium	Lage verwachting
Late middeleeuwen- Nieuwe tijd (site met walgracht + bijgebouwen)	Lage verwachting Onder ploeglaag	Matig hoge verwachting Onder ploeglaag	Hoge verwachting (gebouw, walgracht) Onder ploeglaag	Matige hoge verwachting (grachten? Toegangsweg?) Onder ploeglaag
WOI	Hoge verwachting (weg) Onder ploeglaag	Hoge verwachting (weg) Onder ploeglaag	Hoge verwachting (schuttersputjes) Onder ploeglaag	Ongekend Onder ploeglaag

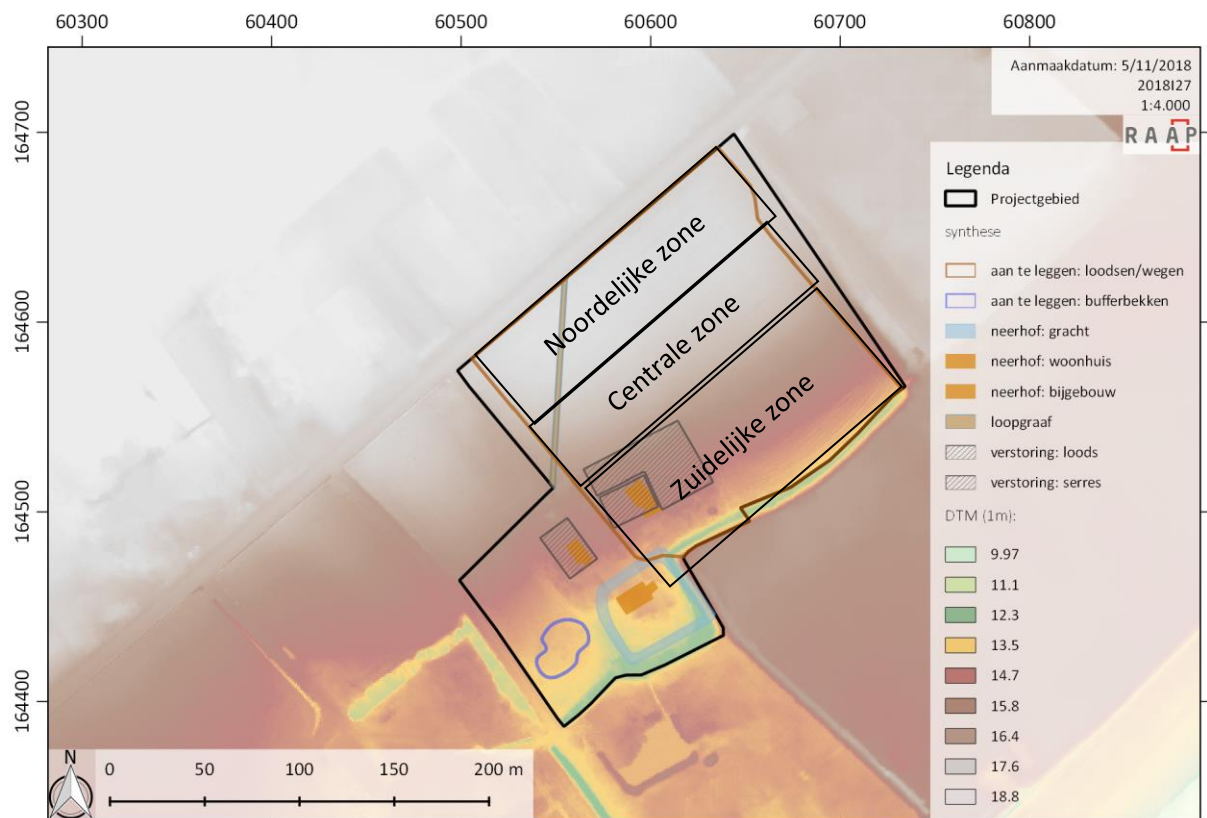
1.3 Impactbepaling

Het terrein loopt nu af naar het zuidoosten maar zal worden genivelleerd. Hierbij wordt in het **zuidelijke deel** de ploeglaag eerst afgegraven en tot 3m opgehoogd. Hierdoor blijven steentijdsites onder het aanwezige colluvium gevrijwaard, maar worden sporensites die gelegen zijn onder de ploeglaag wel bedreigd.

Het **centrale deel** wordt tot ca. 1,4m diep afgegraven, dit is tot het laat-pleistoceen loopniveau. Hierbij worden zowel de sporensites in en op het colluvium, als steentijdsites en sporensites onder het colluvium bedreigd.

In het **noordelijke deel** wordt eveneens een afgraving voorzien (tot ca. 3m). Omwille van het feit dat hier sporensites kunnen aanwezig zijn, evenals resten uit WOI, zal ook hier een grote impact in het bodemarchief gebeuren.

Voor het bufferbekken is de uitgraafdiepte nog niet gekend. Hier worden echter sporen onmiddellijk onder de ploeglaag verwacht, en kunnen ook deze tijdens de voorziene werken worden vergraven.

figuur 1 Weergave van de drie zones waarbij de impactbepaling ten opzichte van de archeologische verwachting werd bepaald.

1.4 Waardering van de archeologische site

Voor de omwalde site kan er beter zicht worden verkregen op het bijgebouw en de functie ervan. Mogelijk kan ook de gracht met meer precisie worden gelokaliseerd. Wat de resten van WOI betreft, kan meer duidelijkheid worden verkregen over de locatie van de schuttersputjes, en kunnen bepaalde voorwerpen eventueel verwijzen naar het intentioneel gebruik van deze kuultjes. Bepaalde structuren en vondsten kunnen bijkomende informatie verschaffen over de periode van bezetting, ed.

Voor het overige is nog onduidelijk uit welke andere archeologische periodes met zekerheid resten aanwezig zijn. Daarom is bijkomend onderzoek noodzakelijk.

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

- *Naam plangebied en/of toponiem:* Ropswalle
- *Adres:* Wervikstraat z.n.
- *Deelgemeente/Gemeente:* 8930 Menen
- *Provincie:* West-Vlaanderen
- *Kadastrale gegevens:* Menen 1ste afdeling – Sectie F – Percelen 432 C en 428 C
- *Oppervlakte betrokken percelen:* 37.259 m²
- *Oppervlakte plangebied:* 37.259 m²
- *Oppervlakte geplande bodemingrepen:* ca. 28.400 m²
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*

zuidwest:	X 60438.3	Y 164386.84
noordoost:	X 60734.3	Y 164699.16

2.2 Onderzoeksdoelen en vraagstellingen

De onderzoeksdoelen en -vragen zijn tweeledig. Er dient immers nagegaan te worden artefactensites aanwezig zijn, en sporensites. Het vooronderzoek naar elk van hen gebeurt op een andere methode.

Vooronderzoek voor artefactensites

- ° Na te gaan of er binnen het plangebied vuursteenvindplaatsen aanwezig zijn
- ° Vaststellen wat hun verticale en horizontale verspreiding is
- ° Nagaan wat de gaafheid van de vindplaats is.
- ° Nagaan of er een archeologische opgraving moet worden uitgevoerd voorafgaand aan de werken
- ° Afbakenen van zones waar wel of geen archeologisch onderzoek dient te gebeuren.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- ° Werd er vuursteen of andere eco- en artefacten aangetroffen die wijzen op een vindplaats uit de steentijd?

- ° Wat is hun verticale verspreiding? Hoe kan dit in verband gebracht worden met de bodemopbouw en wat betekent dit naar gaafheid, datering, edm toe?
- ° Uit welke periode dateren ze en hoe valt dit te rijmen met de archeologische kennis over het gebied?
- ° Wat is hun horizontale verspreiding? Kunnen er al uitspraken gedaan worden of het om een eenfasige om meerfasige vindplaats gaat?
- ° Welke zones zijn archeologisch waardevol en dienen te worden onderworpen aan een archeologische opgraving?

Vooronderzoek voor sporensites

- ° Na te gaan of er binnen dit gebied archeologie aanwezig is
- ° Vaststellen op welke diepte het archeologisch niveau ligt
- ° Nagaan of er enige graad is van verstoring, en of hierdoor mogelijke sporen zijn door vernield.
- ° Nagaan of er een archeologische opgraving moet worden uitgevoerd voorafgaand aan de werken
- ° Afbakenen van zones waar wel of geen archeologisch onderzoek dient te gebeuren.

Hierbij worden volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- ° Zijn er archeologische sporen aanwezig net onder de ploeglaag, en in en onder het colluvium. Wat is hun aard en de gaafheid?
- ° werden er resten van de gracht of het bijgebouw van de site met walgracht aangesneden? Of zijn er andere sporen uit deze periode aanwezig?
- ° Wat is de verstoringsgraad door de serres en afgebroken gebouwen?
- ° wat is de verstoringsgraad van de sporen uit WOI?
- ° Is er sprake van verschillende archeologische niveaus? Hoe diep zijn deze gelegen?
- ° Zijn er vondsten in het colluvium aanwezig die wijzen op geërodeerde sites die hogerop waren gelegen?
- ° Welke zones zijn archeologisch waardevol en dienen te worden onderworpen aan een archeologische opgraving? Zijn er site die diep genoeg zijn gelegen zodat ze in situ kunnen worden bewaard?

2.3 Onderzoeksmethode en –strategie

Het vooronderzoek met in greep in de bodem dient te gebeuren in twee fases.

In eerste instantie wordt een **verkennend booronderzoek** uitgevoerd in het centrale gedeelte van het terrein. Dit booronderzoek zal bepalen of er artefactensites aanwezig zijn onder het colluvium of niet.

Afhankelijk van de bevindingen wordt (plaatselijk) een waarderend booronderzoek uitgevoerd. Dit gebeurt om artefactenvindsplaatsen beter te kunnen afbakenen.

Indien uit het verkennend én het waarderend booronderzoek blijkt dat er geen artefactenvindplaatsen aanwezig zijn, kan het volledige gebied worden onderzocht door middel van proefsleuven. Indien bepaalde zones worden afgebakend voor een verder steentijdonderzoek, wordt

in eerste instantie overgegaan tot een waarderend booronderzoek. Op die manier kunnen zones worden afgebakend die dienen te worden gevrijwaard van het sleuvenonderzoek. Indien het waarderend booronderzoek geen positieve resultaten oplevert, kan het sleuvenonderzoek in zijn geheel worden uitgevoerd.

Figuur Afbakening van de zone voor vervolgonderzoek met verkennende boringen

2.4 Onderzoekstechnieken

2.4.1 Verkennend booronderzoek

De boringen worden uitgevoerd in een verspringend grid van 12 op 10m. Het gaat om 68 boringen. Er worden telkens 3 monsters genomen onder het colluvium. De onderkant van het colluvium dient voor elke boring te worden bepaald door een aardkundige.

Het verloop van dit onderzoek loopt geheel volgens de code van goede praktijk 3.0.

**Uitbreiding bedrijventerrein
Galoo NV - Ropswalle
(Menen)**

figuur 2 Projectie van de boringen op het huidige kadasterplan.

2.4.2 Waarderend booronderzoek

Indien er locaties aanwezig zijn waar het verkennend booronderzoek een positief resultaat opleverde, wordt overgegaan tot het verdichten van het grid (5 x 6m). De staalname gebeurt op dezelfde manier als het verkennend booronderzoek.

Omdat nog niet geweten is waar binnen de afgebakende zone dit onderzoek zal plaatsvinden, wordt hier nog geen boorpuntenplan weergegeven.

2.4.3 Proefsleuven

In totaal worden er 11 proefsleuven gepland. Ze hebben een NW-ZO oriëntatie, parallel aan de perceelsgrenzen en met de natuurlijke helling van het terrein. De tussenafstand bij de sleuven bedraagt ca. 13m. De sleuven zijn maximaal verspreid over het plangebied uitgezet.

Daarnaast wordt er ook één sleuf voorzien binnen het bufferbekken.

De proefsleuven komen te liggen over de volledige zone die voorzien is voor de loodsen, circulatiewegen en het bufferbekken. Ze worden haaks op de loop van de Leie gelegd om doorsnedes op het landschap te verkrijgen. De sleuven liggen van as tot as 15m uit elkaar. De zones waar

kijkvensters en volgsleuven zullen worden aangelegd hangt af van de bevindingen op het terrein en de vraagstellingen die hieruit voortvloeien. De exacte locatie kan hierdoor nog niet bepaald worden. Ze zijn vaak nodig om een spoor of een concentratie van sporen, waarvan de interpretatie en de waardering niet onmiddellijk duidelijk is, beter te kunnen onderzoeken en waarderen. Mogelijk kunnen deze ook een schijnbare afwezigheid van sporen aantonen. Kijkvensters en volgsleuven worden, afgezien van hun ligging, afmeting en vorm, op dezelfde wijze als proefsleuven aangelegd.

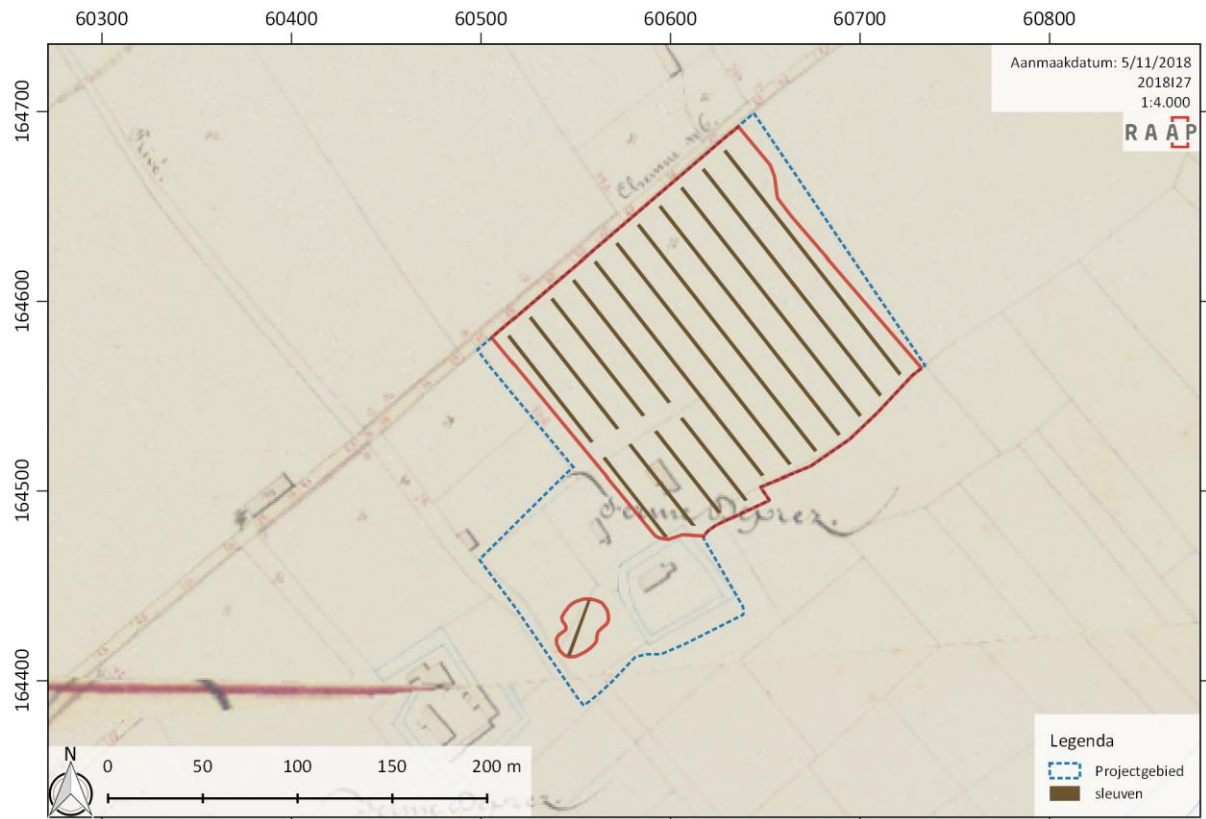
Wanneer er onder de ploeglaag colluvium wordt aangetroffen, wordt een eerste archeologisch niveau aangelegd op de diepte waar zich sporen aftekenen. Eventuele vondsten in het colluvium worden tussentijds met X, Y, Z -coördinaten ingemeten. Er wordt getracht om zicht te krijgen of in het colluvium meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn. Eventuele archeologische sporen worden echter niet weggegraven. De sleuven worden niet dieper uitgegraven dan de veiligheidsvoorschriften voorzien. Er dient genoeg informatie te worden verzameld om een goede afweging te worden gemaakt of eventueel dieperliggende sporen worden bedreigd door te voorliggende plannen, of deze eventueel in situ kunnen worden bewaard.

Er zijn geen duidelijke aanwijzingen dat in het gebied hevige gevechten plaatsvonden tijdens WOI, toch dienen de nodige maatregelen te worden getroffen om op een veilige manier de proefsleuven aan te leggen.

figuur 3 Projectie van sleuven op het kadasterplan (www.geopunt.be)

**Uitbreiding bedrijventerrein
Galoo NV - Ropswalle
(Menen)**

figuur 4 Projectie van sleuven op de atlas der buurtwegen (www.geopunt.be)

2.5 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijken ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien.